



Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Psicoloxía	Código	661G01003	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	Anual	Primeiro	Formación básica	9
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Blanco Presas, Manuela	Correo electrónico	manuela.blanco.presas@col.udc.es	
Profesorado	Blanco Presas, Manuela	Correo electrónico	manuela.blanco.presas@col.udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
Descrición xeral	Co estudo da Enfermería Psicosocial preténdese que o alumnado coñeza os elementos básicos do psiquismo humano, tanto referido ás situacións de saúde como de enfermidade, ademais dos mecanismos de actuación nas relacións interpersonais e de grupo, imprescindibles nun desenvolvemento profesional dos coidados de calidade.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde.	A12	B1
	A13	B3	C3
	A14	B4	C4
		B5	C6
		B6	C7
		B7	C11
		B9	
		B10	
		B14	
		B15	
		B16	



Valorar as persoas con problemas psicosociais e planificar as intervencións de enfermaría.	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11
Describir as características dunha relación terapéutica co paciente e a súa familia	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12



Describir as técnicas de comunicación na relación co paciente, familia e membros do equipo de saúde.	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11
Identificar os principais problemas físicos, psicolóxicos e sociais das vítimas de violencia de xénero e das súas familias.	A12 A13 A14 A17	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11



Descibir os principais aspectos da prevención, detección, asistencia e rehabilitación das vítimas da violencia de xénero	A12	B1	C1
	A13	B2	C3
	A14	B3	C4
	A17	B4	C5
		B5	C6
		B6	C7
		B7	C8
		B8	C9
		B9	C10
		B10	C11
		B11	
		B12	
		B13	
		B14	
		B15	
		B16	
		B22	
	B24		

Contidos	
Temas	Subtemas
Unidade didáctica 1. A Psicoloxía: Teorías e modelos da Psicoloxía como ciencia.	Concepto de psicoloxía. Psicoloxía Científica: Aspectos fundamentais da Psicoloxía. Concepto. Tendencias que formaron a Psicoloxía actual. Catro puntos de vista actuais arredor da Psicoloxía.



Unidade didáctica 2. Procesos Psicológicos básicos da conducta humana

- A Emoción:

Concepto de emoción. Bases neurofisiológicas. Emocións e sentimentos. Alteracións. Concepto de alexitimia. Intelixencia emocional. Escalas. Aplicación nos cuidados de Enfermería

- A motivación:

Concepto de motivación. Fases da motivación. Xénese do factor motivacional. Estados primarios e secundarios da motivación. Aplicacións nos cuidados de enfermaría.

- Xénese e evolución da conducta humana:

Modelos conceptuais da conducta humana. Aplicación dos modelos enfermeiros na conducta humana.

- A personalidade:

Temperamento e carácter.

Necesidades e instintos. Bases neurofisiológicas. Pulsións.

Frustración e conflito. Clases de conflitos e a súa resolución. Reaccións diante da frustración.

Actitudes, creencias e valores. A formación social da personalidade. Aplicacións en enfermaría .

- Modificación e terapia de conducta:

Modelos conceptuais da conducta humana. Técnicas de modificación da conducta.

- A sensopercepción:

Bases neurofisiológicas da sensación e da percepción. Componentes da percepción. Sistemas de percepción e a súa organización. Alteracións.

- Procesos cognoscitivos:

Pensamento, memoria e intelixencia. Xeneralidades. Natureza e funcionamento da memoria. Patoloxía da memoria.

Intelixencia e aptitudes. Medidas. Patoloxía das condutas intelixentes

Etapas do pensamento creador. Tipos de imaxinación.

Pensamento espontáneo e pensamento dirixido.

- A aprendizaxe:

Bases da aprendizaxe. Condicionamento clásico. Condicionamento instrumental. Aprendizaxe observación.



<p>Unidade didáctica 3.Saúde e Enfermidade ao longo do ciclo da vida desde a perspectiva Psicolóxica.</p> <p>Afrontamento psicolóxico da enfermidade e o sufrimento.</p>	<p>-Factores psicosociais do enfermar humano: Concepto de saúde e enfermidade. A enfermidade:comportamento,tipos e reaccións. A enfermidade como feito psicolóxico,biográfico e social.Etapas do proceso de enfermar.Estrés e enfermidade. Afrontamento e apoio social.</p> <p>- Aspectos psicolóxicos da dor crónica: Afrontamento da dor.Dor aguda e dor crónica.Escalas de medición.</p> <p>- Aspectos psicolóxicos do paciente cirúrxico: Manexo emocional do paciente cirúrxico.Técnicas de afrontamento.</p> <p>-Aspectos psicolóxicos do paciente nas unidades de coidados especiais: ¿Qué son os coidados especiais?.Aspectos a ter en conta no paciente infanto-xuvenil, xeriátrico e con minusvalía.</p> <p>- Aspectos psicolóxicos do paciente crónico: Aspectos psicolóxicos das doenzas crónicas. Teorías do estrés e as súas aplicacións nas doenzas crónicas. Coidados de Enfermaría nas doenzas crónicas.</p> <p>- Aspectos psicolóxicos do paciente hipertenso e con trastornos cardiovasculares: Singularidades do paciente hipertenso e con trastornos cardiovasculares. Traballando a conciencia de enfermidade nestes pacientes.</p> <p>- Aspectos psicolóxicos do soño: Bases neurofisiolóxicas do soño. Soño e vixilia.Trastornos do soño. Técnicas de entrenamento en autocontrol e relaxación.</p> <p>- Aspectos psicolóxicos do paciente oncolóxico e con SIDA: Cancro e Sida:doenzas malditas. Aportacións psicoterapéuticas diante do cancro e do Sida. Os sanitarios frónte ao estigma. Aspectos a contemplar para unha morte digna.</p> <p>- Introducción ao psicodrama: Concepto e utilidade do psicodrama. Fases do psicodrama Tipos de psicodrama Autores máis representativos Experiencias</p> <p>-Novas terapias aplicadas aos coidados: Musicoterapia. Aromaterapia. Risoterapia. Psicodanza. Terapia asistida con animais</p>
<p>Unidade didáctica 4. Teorías Psicolóxicas da relación interpersonal</p>	<p>-A relación persoal sanitario-paciente: Perspectiva holística da saúde e coidados de enfermaría.Liderazgo en enfermaría.Estilos de liderazgo.</p> <p>-A comunicación persoal sanitario-paciente: Comunicación.Formas,métodos e perturbacións.</p> <p>Os enfermeiros como grupo de traballo.</p> <p>Funcións de enfermaría nos coidados psicosociais.</p>
<p>Unidade didáctica 5. Conceptos Xerais da violencia de xénero.</p> <p>Actuación ante a violencia de xenero no ámbito da Atención Primaria e especializada.</p>	<p>- Aspectos psicolóxicos,físicos e sociais da violencia de xénero: Concepto de violencia de xénero. A familia como sistema.Epidemioloxía e xénese da violencia de xénero.Tipos de prevención.Investigación en violencia de xénero</p>



Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10	40	60	100
Obradoiro	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	4	8	12
Traballos tutelados	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	10	8	18
Análise de fontes documentais	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	4	20	24
Proba obxectiva	A12 A13 A14 A17 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	2	54	56
Simulación	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12	10	0	10
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A sesión maxistral vai ser a técnica docente habitual, co apoio de medios audiovisuais e exposición de casos prácticos, pretendendo favorecer a implicación e participación do alumnado, polo que a asistencia é fundamental



Obradoiro	Análise de material multimedia.
Traballos tutelados	Realizaránse dous traballos en grupos de máximo 8 alumnos seguindo o esquema: -selección do tema -documentación sobre o mesmo -guión xeral -sesións periódicas coa profesora para seguimento e preparación da presentación en formato power-point,e -exposición na aula
Análise de fontes documentais	Revisión de hemeroteca, libros, artigos publicados en revistas científicas e filmes documentais, co que se pretende promover a análise crítica de temas relacionados co contido do programa.
Proba obxectiva	Integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas referidas aos contidos desenvolto a través das distintas metodoloxías durante o curso. As preguntas de ensaio son de desenvolvemento aberto. As preguntas obxectivas son de resposta múltiple.
Simulación	Mediante esta técnica grupal de carácter presencial preténdese a adquisición de habilidades de carácter actitudinal por parte dos alumnos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A docente realizará atención personalizada a cada estudante para consultas, orientación do estudo e elaboración de traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial, virtual (TEAMS) ou a través do correo electrónico.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	A realización dos traballos tutelados será obrigatoria e de carácter grupal. A avaliación inclúe o desenvolvemento do traballo cooperativo . A valoración farase tendo en conta os seguintes apartados: - Descrición, síntese e relación da información dos contidos ou temas relativos ós traballos - Utilización de léxico específico. -Habilidades na comunicación. Puntuará un mínimo de 0 e un máximo de 10.	20
Análise de fontes documentais	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	Cando a/o estudante deba presentar o resultado da análise da fonte documental a asistencia será obrigatoria, valorándose as competencias comunicativas .No desenvolvemento analizarase a realización da valoración de enfermaría segundo patróns funcionais, identificación de problemas, os obxectivos a alcanzar e as intervencións de enfermaría planificadas nas persoas escollidas nas distintas fontes documentais. Puntuará un mínimo de 0 e un máximo de 10.	20
Proba obxectiva	A12 A13 A14 A17 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	A proba constará de : -preguntas tipo test (puntuación máxima de 80% da proba) Cada dous erros descontarán un acerto. -dúas preguntas sobre un tema a desenvolver relacionadas con contidos teóricos, lecturas e traballos tutelados(puntuación máxima de 20%). A totalidade da proba obxectiva puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. A puntuación mínima para superar a proba será de 5.	60

Observacións avaliación



Será necesario acadar unha puntuación mínima de 5 na proba obxectiva para aplicar a porcentaxe correspondente a cada unha das metodoloxías. No caso da segunda oportunidade os criterios se asimilan aos da primeira oportunidade.

No caso de matrícula a tempo parcial e adianto de oportunidade deberá presentarse un traballo que suporá o 40% da nota. O 60 % restante corresponderá á cualificación obtida na proba obxectiva.

Na realización dos traballos tutelados e análise de fontes documentais, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través de Internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, poderá ser considerada causa de cualificación de suspenso na actividade.

Fontes de información

Bibliografía básica

Bayés, R.: Psicología oncológica. Ed. Martínez Roca. Barcelona, 1985
Bugaráin, R.: Violencia de género. Aspectos éticos en atención primaria. Ed. Andavira. Santiago, 2017
Cartwright, D y cols: Dinámica de grupos. Ed Trillas. Barcelona, 1971
Delgado Losada: Fundamentos de psicología para ciencias sociales y de la salud. Ed médica panamericana. Madrid, 2014
Dorsch, F.: Diccionario de psicología. Ed. Herder. Barcelona, 2000
Ferreira Chaine, M.: Comunicación entre el personal sanitario y paciente. Ed. Círculo rojo. ISBN: 9788413317663
Heather Herdman, Ty Nanda internacional. Diagnósticos enfermeros: definiciones y clasificación 2021-2023 Ed. Elsevier .Barcelona, 2021
Lipkin, G.: Cuidados de enfermería en pacientes con conductas especiales. Ed. Doyma. Barcelona, 1989
Llor, Abad y cols: Ciencias psicosociales aplicadas a la salud. Ed. Interamericana. Madrid, 1995
Mac Van, B.: Paciente terminal y muerte. Ed. Doyma. Barcelona, 1987
Matthews-Simonton, S.: Familia contra enfermedad. Efectos sanadores del ambiente familiar. Ed. Sirio. Barcelona, 2016
Mayor, J y Labrador, F. J.: Manual de modificación de conducta. Ed. Alhambra. Madrid, 1986
Nieto Munuera, J y cols: Psicología para ciencias de la salud. Ed McGraw-Hill-interamericana. Madrid, 2004.
Novel Martí, G y cols: Enfermería psicosocial y salud mental. Ed. Elsevier .Barcelona, 2010
Pérez, M.: Más Aristóteles y menos Concerta. Ed. NEE. Madrid, 2018
Rebraca Shives, L.: Enfermería psiquiátrica y de salud mental. Conceptos básicos. Ed. Mc Graw-Hill. Madrid, 2007
Simon, P y otro: Las relaciones interpersonales. Ejercicios prácticos y fundamentos teóricos. Ed. Herder. Barcelona, 1989



Bibliografía complementaria	<p>- (). .</p> <p>- (). .</p> <p>Bibliografía recomendada: Alborch, C.: ?Malas?. Aguilar. Madrid, 2002. Area Carracedo, R y Vila Pillado, I.: "Arquitecturas da infancia. Escenarios e teatros na construción social da infancia". Ed Laiovento. Galiza, 2009 Barberá, E.: ?Psicología del género?. Ariel. Barcelona, 1998. Beltrán, E; Maquieira, V.: ?Feminismos. Debates teóricos contemporáneos?. Alianza. Madrid, 2001. Castilla del Pino, C.: ?La envidia?. Alianza. Madrid, 1994. De Miguel, A.: Neoliberalismo sexual. El mito de la libre elección. Ed. Cátedra. Madrid, 2015 Dobbs, B y Poletti, R.: "Vivir el hospital". Ed. Rol. Barcelona, 1981 Expósito, M.: De la garÇonene a la pin-up. Ed. Cátedra. Madrid, 2016 Fernández Blanco, M.: "La repetición como concepto fundamental del psicoanálisis" Ed. Capiton. Caracas, 2010 Fisher, H.: "Anatomía del amor". Anagrama, 2007. Fisher, H.: "El primer sexo". Punto de lectura. Madrid, 2001. Fisher, H.: "Por qué amamos". Ed. Taurus, 2004 García Callejo, J.M.: ?Protección jurídica contra el acoso Moral en el trabajo o la tutela de la dignidad del trabajador?. FSP-UGT. Madrid. ISBN 84-607-7213-6. García de Vinuesa, H y otros: Volviendo a la normalidad. Alianza ensayo. Barcelona, 2014 Harris, T.: "Yo estoy bien, tú estás bien". Ed. Grijalbo. Barcelona, 1997 Hirigoyen, M.F.: ?El acoso moral?. Paidós. Barcelona, 1999. Klein, M.: "Obras completas. Relato del psicoanálisis de un niño". Ed. Paidós. Buenos Aires, 1979 Leach, E.: ?Cultura y comunicación?. Zahor. 1978. Lorente Acosta, M.: "El rompecabezas. Anatomía del maltratador". Ed. Crítica. Barcelona, 2004 Marina, J.A; Válgoma, M.: ?La lucha por la dignidad?. Anagrama. Barcelona, 2000. Peitchinis: "La comunicación del personal sanitario y paciente". Ed. Alhambra Rodríguez -Arias Palomo, J.L y Venero Celis, M.: "Terapia familiar breve". Ed. CCS. Madrid, 2006 Rodríguez, J.: "Prevenir el narcisismo". Plataforma editorial. Barcelona, 2018 Roudinesco, E.: "Diccionario amoroso del psicoanálisis". Ed. Debate. Barcelona, 2019 Simon, P y Lucien, A.: "Las relaciones interpersonales: ejercicios prácticos y fundamentos teóricos". Ed. Herder. Madrid, 1989 Vincent, J.D: Biología de las pasiones Ed. Anagrama. Barcelona, 1987 REVISTAS (formato papel): -Cultura de los cuidados- Index de Enfermería- Metas- Rol- Siso saúde WEBS DE INTERÉS: www.finisterre.com www.google.es http://index-f.com/ www.E-ROL.es www.psiquiatria.com</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

- Anatomía/661G01001
- Biología/661G01002
- Fundamentos da Enfermaría/661G01007
- Bases para a interpretación do coñecemento científico/661G01008
- Fisiología/661G01105

Materias que continúan o temario

- Enfermaría da Saúde Mental/661G01015
- Enfermaría clínica III/661G01017
- Enfermaría Comunitaria II/661G01019
- Enfermaría Xerontolóxica/661G01020
- Estancias Clínicas II/661G01026
- Estancias Clínicas III/661G01027
- Estancias Clínicas IV/661G01028
- Estancias Clínicas V/661G01029
- Estancias Clínicas VI/661G01030
- Estancias Clínicas VII/661G01031
- Practicum/661G01032
- Traballo fin de grao/661G01033
- Enfermaría Clínica I/661G01034
- Enfermaría Clínica II/661G01035



Observacións

Esta materia ten en conta as recomendacións de SOSTENIBILIDADE MEDIO AMBIENTE, PERSOA E IGUALDADE DE XENERO:- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia, realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos.NO CASO DE QUE A ENTREGA dos traballos, fose en papel:- Non se empregarán plásticos- Realizaranse impresións a dobre cara- Empregarase papel reciclado- Evitarase a impresión de borradores.- Teranse en conta os principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais.- Atendendo ás distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, nesta materia terase en conta a perspectiva de xénero velando pola non utilización dunha linguaxe sexista na aula, nos documentos desenvolvidos na materia e nas actividades clínicas realizadas co alumnado.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas dentro da aula ou no contexto clínico, influíndo na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.- Prestará especial atención en detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas.- Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías